

FINDATA

Tietolupaviranomaisen määräys
tietolupa- ja tietopyyntöpäätöksen
tietorakenteista ja tietosisällöistä

Findatan infotilaisuus 23.4.2026

"Päätösmääräys"

- Tietolupaviranomaisen (Findata) antama määräys (46 § 2 mom)
- Määräys koskee sekä tietolupia että tietopyyntöjä
- Tarkoituksena päätösten tietorakenteiden ja tietosisältöjen yhtenäistäminen
- Määräys astuu voimaan 1.5.2026
- Määräys koskee kaikkia toisiolain 6 §:n organisaatioita

Mitä päätösmääräys pitää sisällään?

- Sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomaisen määräys
- Liite 1. Tietolupapäätöksen ja tietopyyntöpäätöksen tietosisällöt ja tietorakenteet
- Lisäksi päätösdokumenttien mallipohjat
 - Tietolupapäätös
 - Tietopyyntöpäätös
 - Päätöksen liite poimintakuvauksesta

Päätösmääräyksestä pyydetyt lausunnot

- Lausuntopalvelussa 24.2.-16.3.2026
- Lausuntoja yhteensä 23 (21 lausuntopalvelun kautta)
 - Yliopistot: Turun yliopisto/Lääketieteellinen tiedekunta, Helsingin yliopisto
 - Yhdistykset: Lääketeollisuus ry, Terveysteknologia ry, Hyvinvointialojen liitto HALI,
 - Hyvinvointialueet: Helsingin kaupunki/sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue, Varsinais-Suomen hyvinvointialue, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue, Pohjois-Karjalan hyvinvointialue, Päijät-Hämeen hyvinvointialue, Pirkanmaan hyvinvointialue, Pohjois-Savon hyvinvointialue, Keski-Uudenmaan hyvinvointialue, HUS-Yhtymä
 - Valtion virastot/laitokset: Kansaneläkelaitos, Eläketurvakeskus, Digi- ja väestötietovirasto, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Tilastokeskus, Työterveyslaitos
 - Ministeriöt: Sosiaali- ja terveysministeriö/OHO/DITI ja TUTO/BILA
 - Yritykset: MedEngine Oy

Päätösmääräyksestä pyydetyt uudet lausunnot

- Findata pyysi uudet lausunnot Digi- ja väestötietovirastolta, Tilastokeskuksesta ja Eläketurvakeskuksesta
 - Lausuntokierroksella olleessa versiossa oli virheellistä tietoa siitä, ketä määräys koskee
 - Toisiolain 6 §:n kohtien 9-11 mukaiset organisaatiot oli rajattu pois
 - 1.5. voimaan tulevaan määräykseen on korjattu, että määräys koskee kaikkia toisiolain 6 §:n organisaatioita
 - Digi- ja väestötietovirastoa, Tilastokeskusta ja Eläketurvakeskusta päätösmääräys koskee kuitenkin vain tietyiltä osin (7 a §)

Miksi päätösmääräys annetaan?

Toisiolain muutokset

Miksi päätösmääräys annetaan?

Toisiolain muutos lupatoimivallasta

Kun tietolupahakemus tai tietopyyntö koskee usean organisaation tietoja, hakija voi toimittaa hakemuksen (6 a §) tai pyynnön (6 b §)

- a) keskitetysti Findatalle tai
- b) hajautetusti jokaiselle hakemuksen/pyynnön kohteena olevalle organisaatiolle erikseen

Miksi päätösmääräys annetaan?

Toisiolain muutos tietoineistojen kokoamisesta

Kun tietolupahakemus tai tietopyyntö on koskenut usean organisaation tietoja, tietoineistot kokoaa (51 §)

a) Findata tai

b) jokin hakemuksen/pyynnön kohteena oleva 6 §:n 2, 3, 5, 7 tai 8 kohdassa tarkoitettu organisaatio

Jatkossa myös 6 §:n organisaatiot voivat koota muiden organisaatioiden aineistoja kuin omiaan.

Miksi päätösmääräys annetaan?

Yhteistyön sujuvoittaminen

Määräys annetaan, jotta toisilain alaisten viranomaisten välinen yhteistyö olisi helpompaa.

Yhdenmukaisesti kirjatut päätökset sujuvoittavat viranomaisten välistä yhteistyötä

- kun hakemus/pyyntö on koskenut usean organisaation tietoja ja tietoaaineistoja ollaan kokoamassa
- kun aiempaa päätöstä käytetään uuden päätöksen pohjana

Mihin päätösmääräys ei ota kantaa?

Hakemus- ja aineistonkäsittelyn prosessit, yhteistyön toimintatavat

Määräyksessä ei kuvata hakemuskäsittelyn prosesseja

- 6 §:n organisaatiot huolehtivat itse siitä, että hakemukset arvioidaan toisiolain ja GDPR:n asettamien vaatimusten mukaisesti

Määräyksessä ei kuvata aineistonkäsittelyn prosesseja

- 6 §:n organisaatiot huolehtivat itse siitä, että saavat riittävät tiedot muiden organisaatioiden päätöksistä, silloin kun koostavat muidenkin aineistoja

Määräyksessä ei kuvata organisaatioiden välisen yhteistyön toimintatapoja

- 6 §:n organisaatiot luovat yhdessä toimintatavat sille, miten aineiston kokoajasta sovitaan, kun päätökset on haettu hajautetulla mallilla
- 6 §:n organisaatiot määrittävät yhdessä toimintatavat sille, missä vaiheessa aineiston kokoajasta on sovittava

Päätöksen tietorakenne ja tietosisältö

Päätöksen tietorakenne

Päätökseen sisällytettävät asiakokonaisuudet (soveltuvin osin)

3.2.1 Päätöksen yksilöivä tunniste, päätöksen tehnyt viranomainen ja päätöksen tekemisen ajankohta

3.2.2 Päätöksensaajan, rekisterinpitäjän ja yhteyshenkilön tiedot

3.2.3 Hankkeen nimi

3.2.4 Tietolupa- tai tietopyyntöpäätöksellä päätettävä asia

3.2.5 Tietolupa- tai tietopyyntöpäätöksellä tehtävä päätös

3.2.6 Päätöksen perustelut

3.2.7 Tietoluvan voimassaolo (ei koske tietopyyntöpäätöstä)

3.2.8 Luovutettujen tietojen tarkistus

3.2.9 Sovelletut oikeusohjeet

3.2.10 Tietolupapäätöksen lupaehdot (ei koske tietopyyntöpäätöstä)

Dokumentin nimi (**PÄÄTÖS_MALLIPOHJA**) 1(7)

Dokumentin yksilöivä tunniste

Päätöksen tehnyt organisaatio

Päätöspäivämäärä

Hakija *[organisaation tai yksityishenkilön nimi]*

Yhteyshenkilö: *[nimi, sähköpostiosoite]*

Tietolupahakemuksenne, saapunut *[pp.kk.vvvv]*

Päätös tietolupahakemuksesta

1 PÄÄTÖKSEN SAAJA

Hakija *[organisaation tai yksityishenkilön nimi]*

Tämän tietoluvan perusteella luovutettavan henkilötietoaineiston rekisterinpitäjä on *[organisaation tai yksityishenkilön nimi]*.

2 HANKKEEN NIMI

[Hakijan hakemuksella ilmoittama hankkeen nimi]

3 ASIA

[Kuvaus siitä, että päätöksen saaja on hakenut toisilaisissa tarkoitettua lupaa käsitellä henkilötietoaineistoa.]

4 PÄÄTÖS

[Kuvaus siitä, onko päätöksen saajan hakemasta asiasta tehty myönteinen vai kielteinen päätös.]

Lyhyt tiivistelmä päätöksen sisällöstä.]

...tai hakenut lupaa käsitellä anonymisoitua tietoaineistoa tai aggregoitua tilastotietoa

Myönnetäänkö lupa siihen tarkoitukseen mihin sitä on haettu, tai hyväksytäänkö tietopyyntö, vai hylätäänkö hakemus tai tietopyyntö

Päätöksen tietorakenne

Päätökseen sisällytettävät asiakokonaisuudet (soveltuvin osin)

3.2.1 Päätöksen yksilöivä tunniste, päätöksen tehnyt viranomainen ja päätöksen tekemisen ajankohta

3.2.2 Päätöksensaajan, rekisterinpitäjän ja yhteyshenkilön tiedot

3.2.3 Hankkeen nimi

3.2.4 Tietolupa- tai tietopyyntöpäätöksellä päätettävä asia

3.2.5 Tietolupa- tai tietopyyntöpäätöksellä tehtävä päätös

3.2.6 Päätöksen perustelut

3.2.7 Tietoluvan voimassaolo (ei koske tietopyyntöpäätöstä)

3.2.8 Luovutettujen tietojen tarkistus

3.2.9 Sovelletut oikeusohjeet

3.2.10 Tietolupapäätöksen lupaehdot (ei koske tietopyyntöpäätöstä)

Päätöksen tietosisältö

3.2.6 Päätöksen perustelut

Sekä myönteiselle että kielteiselle hallintopäätökselle tulee esittää päätöksessä perustelut

Päätösmääräyksessä kuvataan

- ainoastaan myönteisen tietolupa- ja tietopyyntöpäätöksen perustelut (selvennetty lausuntopalautteen jälkeen)
- ne asiakokonaisuudet, jotka perusteluiden tulee pitää sisällään

Sovelletaan siltä osin, kun ne koskevat käsittelyssä ollutta hakemusta tai pyyntöä (selvennetty lausuntopalautteen jälkeen)

- Suppeammat perustelut esimerkiksi silloin, kun muutetaan voimassa olevaa päätöstä

Päätöksen tietosisältö

3.2.6 Päätöksen perustelut

Tietolupa- ja tietopyyntöpäätöksen toimivalta

Saadut selvitykset

Tietojen käyttötarkoitus

Päätöksen kohteena olevat aineistot ja aineistojen muodostus

Muutokset aiempiin lupiin

Aineiston käsittely ja luovutus

Tietoturvallisen käyttöympäristön määrittäminen

Tulosten anonymisointi

Tietojen käsittelyyn oikeutetut henkilöt

Päätöksen perustelut

Tietolupa- ja tietopyyntöpäätöksen toimivalta

Koska päätösten hakeminen moninaistuu hajautetun mallin myötä, päätökseen on kirjattava

- mihin toisiolain kohtaan päätöksen antaneen organisaation toimivalta perustuu
- koskeeko hakemus/pyyntö yhden organisaation tietoaineistoja vai useamman organisaation tietoaineistojen yhdistämistä
- *Esimerkiksi: "XXX on toisiolain 6 c §:n mukaisesti siirtänyt lupatoimivaltansa Findatalle. Tällä hakemuksella haetaan tietoja vain XXX:ltä, joten Findata voi myöntää tietoluvan tietojen käyttöön.*

Päätöksen perustelut

Päätöksen kohteena olevat aineistot ja aineistojen muodostus 1/2

Erityisesti aineiston kokoaja tarvitsee tarkat tiedot koostettavasta aineistosta, joten päätökseen on kirjattava

- tiedot organisaatiosta ja rekisteristä, josta poiminnot tehdään
 - kohdejoukko, verrokki ja/tai sukulaiset
 - aineisto
- yksityiskohtaiset tiedot poiminnasta (päätöksen liite)
 - kohdejoukon muodostamiskriteerit
 - rajauskriteerit kohdejoukolle poimittavasta aineistosta ja poimittavat muuttujat
 - voi olla hakemus, jos tiedot eivät ole hakemuskäsittelyn aikana muuttuneet
- Taulukointisuunnitelma (tietopyyntöpäätöksen liite)
 - miten poimitusta tietoa aineistosta muodostetaan aggregoidut tilastotiedot

Päätöksen perustelut

Päätöksen kohteena olevat aineistot ja aineistojen muodostus 2/2

Kun hakemus tai pyyntö koskee usean toisiolain 6 §:n organisaation tietoaaineistoja, erityisesti aineiston kokoajan on oleellista tietää millä tavoin aineistot yhdistyvät toisiinsa. Siksi kirjataan

- mihin muihin aineistoihin päätöksen mukainen aineisto tullaan yhdistämään
- missä järjestyksessä poiminnot tehdään
- kuinka usein poiminnot toistetaan
- Kun hakija on toimittanut hakemuksen tai pyynnön jokaiselle hakemuksen kohteena olevalle organisaatiolle erikseen, tulee kuvaus aineistojen yhdistymisestä tehdä jokaiseen päätökseen.

Malli poimintakuvauslomakkeesta (yksityiskohtainen kuvaus päätöksen liitteenä)

Päätöksen perustelut

Aineiston käsittely ja luovutus

Koska päätösten hakeminen hajautetun mallin mukaisesti moninaistaa aineiston kokoajan määräytymistä, päätökseen on kirjattava

- mikä taho tietoaaineistot kokoaa
- mitä käsittelytoimia aineistolle tehdään (esim. pseudonymisointi)
- mihin aineiston kokoajan määräytyminen perustuu

Mikäli kokoaja ei ole tiedossa päätöksentekohetkellä

- kirjataan tieto siitä, että kokoaja ei ole tiedossa
- tunnistetaan ja listataan ne organisaatiot, joiden on toisiolain mukaisesti mahdollista koota aineisto

Päätöksen perustelut

Tietoturvallisen käyttöympäristön määrittäminen

Koska toisiolain 20 §:n mukaisia tietoturvallisia käyttöympäristöjä, joihin tietoaineisto voidaan luovuttaa, on useita ja erityistapauksissa aineisto voidaan luovuttaa myös käyttöympäristön ulkopuolelle, päätökseen tulee kirjata

- mihin (toisiolain mukaiseen käyttöympäristöön) aineisto luovutetaan
- mihin toisiolain pykälään luovutus perustuu (esim. 51 d §)
- tieto siitä, että päätöksentekijä on saanut hakijalta kattavat tiedot päätösharkinnan tueksi, jos käyttöympäristö ei ole toisiolain 20 §:n mukainen

Päätöksen perustelut

Tulosten anonymisointi

Toisiolaki velvoittaa päätöksen saajaa anonymisoimaan käyttöympäristöstä ulos tuotavat tulokset ja ilmoittamaan tuloksista Findatalle. Findata varmistaa tulosten anonymiteetin riskiperusteisesti.

Jotta päätöksen saaja on tietoinen tulosten anonymisointiin liittyvistä velvoitteista, päätökseen kirjataan

- mitä toisiolaki määrää tulosten ulos ottamisesta käyttöympäristöstä
 - ei koske tietopyyntöjä
 - ei koske tietolupia, joissa aineisto luovutetaan toisiolain 20 §:ssä tarkoitetun tietoturvallisen käyttöympäristön ulkopuolelle (esim. 51 d §, anonymisoidut tietoaineistot)
- Findatan tietolupapäätöksen mallipohjassa on esimerkkiteksti tulosten anonymisoinnin kuvaukseen päätöksessä

Päätöksen tietorakenne

Päätökseen sisällytettävät asiakokonaisuudet (soveltuvin osin)

3.2.1 Päätöksen yksilöivä tunniste, päätöksen tehnyt viranomainen ja päätöksen tekemisen ajankohta

3.2.2 Päätöksensaajan, rekisterinpitäjän ja yhteyshenkilön tiedot

3.2.3 Hankkeen nimi

3.2.4 Tietolupa- tai tietopyyntöpäätöksellä päätettävä asia

3.2.5 Tietolupa- tai tietopyyntöpäätöksellä tehtävä päätös

3.2.6 Päätöksen perustelut

3.2.7 Tietoluvan voimassaolo (ei koske tietopyyntöpäätöstä)

3.2.8 Luovutettujen tietojen tarkistus

3.2.9 Sovelletut oikeusohjeet

3.2.10 Tietolupapäätöksen lupaehdot (ei koske tietopyyntöpäätöstä)

6 TIETOLUVAN VOIMASSAOLO

Huomiona: Tietoluvan voimassaoloajan tulee olla yksiselitteinen ja kattaa tietoaineiston koko elinkaari, mukaan lukien tietoaineiston mahdollinen säilytys.

Tietolupa myönnetään määräaikaisena ja se on voimassa [pp.kk.vvvv] asti.

7 LUOVUTETTUJEN TIETOJEN TARKISTUS

[Ohjeet siitä, miten ja missä ajassa päätöksen saajan on tarkistettava luovutettu tietoaineisto.

Esimerkiksi: "Päätöksen saajan tulee tarkistaa, että luovutettu tietoaineisto on haetun luvan mukainen. Epäilystä virheestä tulee ilmoittaa organisaatiolle xx kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun organisaatio xx on luovuttanut aineistot tietoturvallisen käyttöympäristön palveluntarjoajalle."

8 SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

[Tieto niistä oikeusohjeista, joihin päätöksenteko perustuu.

Esimerkiksi: "Laki sosiaali- ja terveydenhuollon tietojen toissijaisesta käytöstä (552/2019)

2 §, 3 § 1 momentti 8 kohta, 6 a §, 14 § 1 momentti, 17 § 1 momentti, 18 §, 20 § 1 momentti, 21-23 §, 24 § 1 momentti, 36 a §, 38 §, 43 §, 47-51 §, 51 a §, 51 b §, 52 §, 54 §, 56 §, 58 §, 60 §.

..."]

9 LIITTEET

[Esimerkiksi:

"LIITE 1 Oikaisuvaatimusohje

LIITE 2 Tietolupapäätöksen ehdot

LIITE 3 Henkilötietojen käsittelyyn oikeutetut henkilöt ja kooste poimintakuvauksista ja kustannuksista"]

Findatan tietolupapäätöksen ehdot liitteessä.

Päätöksen ehdot löytyvät myös Findatan nettisivuilta.

Materiaalia päättösmääräyksen noudattamisen tueksi

Materiaalia päätösmääräyksen noudattamisen tueksi

- Päätösmääräys ja mallipohjat julkaistaan Findatan nettisivuilla
 - Mallipohjat tietolupa- ja tietopyyntöpäätöksistä
 - Mallipohja poimintakuvauslomakkeesta (päätöksen liite)
- Nettisivuilta voi ottaa mallia myös
 - Tietopyynnön taulukointisuunnitelmaan (findata.fi/taulukointisuunnitelma; findata.fi/ohje-tietopyynnön-tekemiseen)
 - Tietolupapäätöksen lupaehtoihin (findata.fi/lupaehdot)

FINDATA

findata.fi

info@findata.fi | @FindataFi